

Asia: VN/23943/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta

Lausunto

5 c § Toisessa ETA-maassa tehdyn päätöksen ja lainsäädännön tunnustaminen

Jätelakiin ehdotettuna tämän pykälän lisäystä pidämme hyvänä. Se toimiessaan tarkoituksen mukaisesti helpottaa aineiden ja esineiden uudelleenkäyttöä Suomessa.

32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

Kunnan jätehuollon vastuun supistaminen heikentää kunnallisten jäteyhtiöiden mahdollisuutta toimia siinä tarkoituksessa mihin ne on perustettu. Sammakkokangas Oy:n ja Sydän-Sydän Suomen jätelautakunnan mielestä tätä muutosta ei pitäisi toteuttaa, koska se on vahingollinen sekä kunnalliselle jätehuollolle ja se asettaa asukkaat tässä maassa eriarvoiseen asemaan. Sen sijaan esitetyn supistamisen sijaan kunnan vastuuta jätehuollon toimijana pitäisi vahvistaa. Muutokset nostavat kunnallisen jätehuollon kustannuksia ja lisäävät jätehuollon päästöjä.

Kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan jätehuollon lähtökohtana on asuminen. Kun kaikki asuminen on kuulunut kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin, on luotu kokonaisuus, jossa kaikki asukkaat ovat tasa-arvoisessa asemassa toisiinsa nähden. Kunnalliset jäteyhtiöt ovat panostaneet toimintaansa ja investoineet siinä uskossa, että kaikki asukkaat säilyvät kunnan järjestämisvastuun alla. Kun sieltä otetaan osasia pois, kuten yksityisten palveluasuminen, tai lastenkodit, aiheuttaa se epätasa-arvoista kohtelua asukkaiden kesken ja voi aiheuttaa kunnalliselle jäteyhtiölle ongelmia toiminnan järjestämiseksi. Erityisesti harvaan asutulla alueella, missä on kunnan järjestämä jätteenkuljetus, on yksityisen toimijan vaikea tarjota palvelua samaan, saati edullisempaan hintaan. Harvaan asuttu alueella, kuten Keski-Suomessa Jyvässeudun ulkopuolella olevissa pienissä kunnissa, kuljetus järjestäminen pienelle ryhmälle asukkaita alueella ei ole yksiselitteistä, koska kuljetusmatkat ovat pitkiä, palvelun tarjoajia ei ole jonoksi ja asiakkaita vähän. Tämä tarkoittaa korkeita tyhjennyshintoja, jos ylipäättäen on mahdollista saada kuljetus. Samalla muutamankin usein tyhjennettävän kohteen poistuminen kunnan kuljetuksen piiristä, aiheuttaa kustannusten nostamisen paineen muutenkin harvaan asutulla alueella, jossa kuljetusmatkat ovat pitkiä ja astiapalvelujen tyhjennykset ovat rytmitetty näiden usein tyhjennettävien kohteiden kanssa tyhjennettäviksi.

Muutos aiheuttaa myös suurempaa hiilijalanjälkeä päällekkäisen ajon vuoksi. Kuinka toimitaan tilanteessa, jossa yksityinen kuljetusyritys ei suostukaan tyhjentämään yksittäistä kohdetta pitkän

kuljetusmatkan vuoksi? Tämä on ollut aiemmin ongelmana mm. meidänkin alueella, mikä on poistunut kunnan kuljetuksen myötä. Toisaalta on myös ollut useita tilanteita, jossa yksityinen kuljetuspalvelun tuottaja haluaa kuitenkin asiakkaansa astian tyhjennettävän osana kunnallisen jätehuollon kuljetuksia. Tämä tuskin on tavoiteltava tilanne.

Lisäksi nämä yksityisen asumisen yksiköiden asukkaat jäävät ilman perusmaksulla katettavia palveluita (tekstiilijätteenkeräys, täydentävä pakkausjätteen keräys, vaarallisten jätteiden ja SER-jätteen keräys, jäteneuvonta, jätehuollon viranomaistyö), joita ovat tottuneet käyttämään. He eivät myöskään tule ymmärtämään sitä miksi näin on. Perusmaksulla katettavia palvelujen, erityisesti vaarallisten jätteiden tai SER-jätteiden huolto aiheuttanee myös ongelmia. Esimerkiksi pienissä kunnissa ei ole tuottajien vastaanottoa SERille ilman kunnallisen jätehuoltoyhtiön kanssa solmittua yhteistyötä. Nyt ilmaisena vastaanotettava jätejäte, ei sitä enää olisikaan, jos asut yksityisen omistamassa yksikössä. Miten nämä asiakkaat erotellaan esim. lajitteluasemilla, tai pisteissä, joissa ei pystytä järjestämään sellaista valvontaa kuin asiakkaiden erottelu vaatisi?

Jätehuollon uudistukset kuluneena vuosikymmenenä aiheuttavat paljon sekaannusta tavallisen kuntalaisen näkökulmasta. Tätä lisäsekaannuksen aiheuttamista pitäisi välttää, sen sijaan tämä esitys vain lisää sitä.

Tästä muutoksesta aiheutuu kustannusten nousua, niin perusmaksuun, kuin astiakuljetushintoihin. Tämä, koska kunnallisen jäteyhtiön asiakasmäärät vähenevät, samalla siten myös tulot vähenevät. Sen sijaan perusmaksulla katettavien palveluiden määrä ei vähene eli kustannus ei muutu. Harvaan asutuilla alueilla, kuten meidän alueellamme, myös astiapalveluiden urakat ovat kalliimpia kuin tiheään asutuilla alueilla. Mikäli tyhjennysmäärät mahdollisen jätelakimuutoksen voimaantulon vuoksi vähenevät, nostaa se luonnollisesti yksittäisen tyhjennyksen hintaa. On vaikea ymmärtää sitä, miten tämä asuminen yksityisessä palveluyksikössä kuten lastenkodissa, tai vanhustenhoitokodissa eroaa muusta asumisesta. Nämä ihmiset asuvat näissä yksiköissä siinä missä neljän hengen perhe omassa talossa tai rivitaloasunnossa. Se, että se on yksityisessä omistuksessa ei saisi olla peruste eriarvoistaa näitä kuntalaisia muista.

Muutoksen tavoitteissa oli perusteluna hallinnollisen kuorman vähentäminen, näin ei kyllä edellä mainittujen asioiden valossa ole, päinvastoin. Esitetty muutos aiheuttaa vain lisää hallinnon kuormittumista ja tuo mukanaan kourallisen uusia kysymyksiä ja ongelmia ratkottavaksi.

35 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

Kirjaus kiinteistöittäisen keräämisen rajaamisesta on mielestämme turha, koska tämän päätöksen olla keräämättä jätettä joltain alueelta voi tehdä jätelain § 15 perusteella.

48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Muutos lisätä kirjat tuottajavastuun alle on selkeyttävä. Se lisää myös varmasti hieman kierrätettävän paperin määrää.

Siirtymäsäännös

-

Muuta huomioitavaa

-

Rämänen Heli

Saarijärven kaupunki/Sydän-Suomen jätelautakunta - Lausunto on laadittu yhdessä Sammakkokangas Oy:n kanssa